

## **XVI Всеукраїнський турнір юних географів. 2020/2021 навчальний рік**

### **ПИТАННЯ XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТУРНІРУ ЮНИХ ГЕОГРАФІВ**

(Лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/10-1359)

**1.** Процеси глобалізації і регіоналізації протистоять один одному та водночас об'єктивно взаємодоповнюють один одного. Завдяки їм відбувається передача частини державного суверенітету як на глобальний (міждержавний), так і на регіональний (місцевий) рівні. Оцініть імовірність перетворення державних кордонів на «картографічну ілюзію» та відмирання держав як таких. Як це може вплинути на форми контролю над геопростором?

**С. І. Сюткін, м. Суми**

**2.** Відомому природознавцю В. В. Докучаєву (1846 – 1903) належить вислів: «Людина зональна в усіх сферах свого життя». Як ви вважаєте, чи актуальна ця теза в сучасних природних, економічних та політичних реаліях світу?

**Л. І. Зеленська, м. Дніпро**

**3.** Серйозним викликом для міжнародного туризму у 2020 р. стала пандемія COVID-19, що охопила увесь світ. За оцінками експертів, світовий туристичний потік до кінця року скоротиться щонайменше удвічі. Які негативні наслідки матиме пандемія коронавірусної інфекції для міжнародного туризму? Як може змінитися географія подорожей? Чи можливо реанімувати туристичну діяльність в Україні та світі до попереднього рівня? Запропонуйте антикризові сценарії розвитку туризму в посткоронавірусний період.

**Г. Ш. Уварова, м. Київ**

**4.** Світова пандемія коронавірусної інфекції – COVID-19 – змінює звичні погляди на міграційні процеси. Противники міграцій стверджують, що вони поширюють небезпечні хвороби, тому їх необхідно заборонити. Прихильники

міграцій навпаки вважають, що запобігання або їх стримування не є варіантом «без ризику». Проаналізуйте думки противників і прихильників міграцій. Висловіть власну думку на ситуацію.

**Т. Г. Гільберг, М. І. Бочко, м. Хмельницький**

**5.** Відомо, що впродовж 60 – 80-х років минулого сторіччя в межах Українського Полісся виконувалися масштабні меліоративні роботи, спрямовані на осушення заболочених територій, зокрема заплав річок, та перетворення їх на сільськогосподарські землі. Чи є доцільним, на вашу думку, проведення так званої «ренатуралізації» боліт, суть якої полягає у відновленні водного режиму з подальшим відновленням водно-болотної екосистеми, яка існувала до осушення?

**6.** Упродовж останніх років в Україні дедалі поглиблюється проблема маловоддя. Підвищення зимової та літньої температури повітря призводить до скорочення обсягів повеней, істотного зменшення стоку річок (аж до повного їх пересихання) під час літньої межени. Оцініть наслідки маловоддя в країні для екологічного стану річок. Які заходи подолання «водної кризи», на вашу думку, можна запропонувати?

**В. В. Гребінь, м. Київ**

**7.** Останнім часом дедалі більшої популярності набуває Лемурійське озеро на Херсонщині. Це не єдине «рожеве» озеро у світі. Поясніть походження улоговини «рожевих» озер у різних частинах світу. Чи завжди унікальність цих озер пов'язана з кольором їхньої води?

**З. В. Філончук, м. Херсон**

**8.** Доведіть або спростуйте тезу: «Усе географічне розмаїття ґрунтів створено боротьбою двох взаємно протилежних процесів – накопичення гумусу і вимиванням його».

**А. О. Корнус, м. Суми**

**9.** КНР – країна, що за 70 років свого існування від 1 жовтня 1949 р., пройшла шлях від однієї з найбідніших країн світу до нового центру світової економіки. Розкрийте секрет успішності економічних реформ Китаю та спрогнозуйте нову якість стратегії розвитку країни на найближчі 20 років.

**О. І. Грінченко, О. М. Саввіч, м. Харків**

**10.** Видатному українському вченому у галузі лісівництва, ґрунтознавства, геоботаніки, фізичної географії і гідрології, академіку України Г. М. Висоцькому (1865 – 1940) належить вислів «Ліси висушують рівнини і зволожують гори». Чи погоджуєтеся ви з цією думкою? Відповідь обґрунтуйте.

**С. П. Горшеніна, м. Конотоп, Сумська область**

**11.** Як відомо, Азовське море ще називають «моллюсковим морем світу», оскільки більшість азовських пляжів сформовані черепашками відмерлих моллюсків, а азовські коси також більш ніж наполовину складаються з відкладів черепашок. До того ж на морському дні є велика кількість «моллюскових банок». Такі особливості пояснюються високою продуктивністю моллюскових біоценозів на морському дні. Тож які географічні фактори (процеси) впливають на високу моллюскову продуктивність Азовського моря? Як на це впливає прилеглий суходіл та річки басейну Азовського моря?

**12.** У межах Приазовського масиву Українського кристалічного щита є багато кристалічних останців, так званих кам'яних могил. Серед них – Могила Більмак (Горіла, 324 м), Могила Токмак (Синя, 307 м), Могила Корсак (133 м), Кам'яні Могили (100 м) та інші. Що це за утворення? Що було на їх місці раніше? Чому їх називають «могилами»? Яку роль вони відіграють у сучасному ландшафті території?

**В. П. Воровка, м. Мелітополь, Запорізька область**

**13.** Оновлення ряду топографічних карт зараз здійснюють за космічними знімками. Коли доцільно використовувати саме дані космічного знімання, для якого масштабного ряду та для яких територій?

**14.** У 2016 р. Міністерство аграрної політики та продовольства України наказом № 509 затвердило Порядок використання Державної геодезичної референтної системи координат УСК-2000 при здійсненні робіт із землеустрою. Які системи координат використовувались до цього наказу? Чому було введено цю вимогу?

**Л. М. Даценко, м. Київ**

**15.** Чому Мертве море називають величезним опадоміром та кліматичним самописцем Близького Сходу? Чи є такі аналоги в інших частинах світу та в Україні?

**М. В. Зінкевич, м. Львів**

**16.** Альтернативну енергію вітру людство використовує здавна. Сучасна вітрова енергетична установка базується на перетворенні кінетичної енергії рухомих повітряних мас в електричну енергію. Кілька десятків вітрогенераторів, об'єднаних в одну мережу, утворюють вітрову електростанцію. Це один з найдешевших видів альтернативної енергетики. Визнаючи переваги цього типу електростанцій, в окремих країнах Європи кількість вітрових установок не збільшують, а зменшують. Чим це можна пояснити – відмовою від вітрової енергетики чи тими проблемами, які з нею пов'язані?

**Л. В. Петринка, м. Львів**

**17.** У світі значно менше федеративних країн, ніж унітарних. У чому причина такої диспропорції? Які переваги і недоліки обох типів державного устрою? Чи можна виявити певні закономірності між державним устроєм країни та рівнем її економічного розвитку? Які унітарні держави, на вашу думку, можуть стати федеративними в недалекому майбутньому?

**Т. К. Сокол, м. Рівне**

**18.** В атласах для загальноосвітніх шкіл на тектонічній карті світу виділена така тектонічна структура як давня Африкано-Аравійська платформа. Між тим єдина платформа поділена на дві літосферні плити – Африканську та Аравійську. Як розуміти існуючу невідповідність: одна платформа – дві плити?

**П. І. Чернега, м. Чернівці**

**В. І. Корінний, м. Вінниця**

**19.** На сторінках щотижневика New Scientist неодноразово оприлюднювалися дані щодо обміління та зникнення озер у світі. А в українських ЗМІ вже давно б'ють на сполох – катастрофічно почало міліти найглибше озеро України – Світязь. За даними спостережень, води озера відійшли від своїх берегів на відстань подекуди до 90 м. Які можливі причини цього явища – результат локального прояву глобального потепління чи традиційної водогосподарської небалості? Яких заходів варто вжити, щоб Світязь не спіткала доля Аралу?

**В. І. Корінний, м. Вінниця,**

**Н. М. Денисюк, м. Луцьк**

**20.** Можливість навігації у Північному Льодовитому океані впродовж століть приваблювала мандрівників і дослідників. Заради відкриття нових північних маршрутів загинула не одна експедиція. Які вигоди мають держави, що нині контролюють Північний морський шлях і Північно-Західний прохід? Як глобальне потепління відкрило людству нові торгівельні шляхи сполучення?

**А. В. Моїсєєв, м. Харків**